

Практичні аспекти реалізації проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді»

Потоцька С. О.

*Чернігівська обласна організація Українського товариства охорони природи
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*

Молодіжний кліматичний центр (МКЦ) створено в межах проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді» UKR/SGP/OP6/Y5/CORE/YCC/2020/51, який реалізовано Чернігівською обласною організацією Українського товариства охорони природи. МКЦ побудовано на території агробіостанції Чернігівського обласного педагогічного ліцею для обдарованої сільської молоді в м. Чернігові. Головною метою МКЦ є залучення молоді до кліматичних дій, розбудови спроможності та розвитку потенціалу молоді в розробці та впровадженні екологічно дружніх ініціатив.

Молодь відіграє активну роль у захисті навколишнього природного середовища, оскільки мобільніше за інші цільові групи реагує на зміну способу життя, що впливає на довкілля. Підтримка діяльності дітей та молоді залишається одним із пріоритетних напрямків діяльності ПМГ ПРООН-ГЕФ, оскільки саме молодь виступає ефективним носієм виконання зобов'язань та консолідації зусиль з питань довкілля та сталого розвитку.

Чернігівська обласна організація Українського товариства охорони природи з 17.06.2020 по 17.05.2021 реалізувала проєкт ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді» UKR/SGP/OP6/Y5/CORE/YCC/2020/51, який сприятиме розширенню можливостей та залученню молоді до кліматичних дій через навчання, поширення обізнаності та практичні проєкти. Ключовим завданням є розвиток потенціалу та розбудова спроможності молоді у впровадженні екологічно дружніх ініціатив та проєктів, прийнятті екологічно відповідальних рішень, поширення здорового способу життя та формування життєвої особистісної позиції у молоді, яка буде орієнтована на екологічну цілісність.

Молодіжний кліматичний центр, створений на базі Чернігівського обласного педагогічного ліцею для обдарованої сільської молоді, є першим подібним центром в Чернігівській області, являє собою чудовий приклад розбудови спроможності та потенціалу молоді, поширюючи та впроваджуючи кращі практики освіти для сталого розвитку щодо адаптації до зміни клімату, агроекологічного розвитку, поводження з відходами, захисту біорізноманіття тощо. Ліцей є закладом нового типу та позиціонує себе як Екошкола Чернігівщини, де реалізуються основні положення концепції освіти для сталого розвитку й виховання. Виготовлено модульну каркасну будівлю МКЦ розміром 3,4 м x 10,8 м, загальною площею 36,72 м² та встановлено на території агробіостанції Дитячого ботанічного саду, що є структурним підрозділом ліцею,

осередком науково-дослідної, еколого-освітньої діяльності закладу. Вона розміщена в північно-східній частині міста Чернігова, на території регіонального ландшафтного парку «Ялівщина». Багато років поспіль учні разом з викладачами проводять свою науково-дослідну та екологічну діяльність на території агробіостанції, яку з величезного пустиря площею 2 га за 15 років перетворили на Дитячий ботанічний сад. Колекційний фонд агробіостанції налічує деревних – 227 видів та трав'янистих – понад 600 видів рослин.

Метою діяльності МКЦ є розширення можливостей та залучення сільської молоді до активних дій на захист клімату через навчання, поширення обізнаності та практичні проекти з протидії кліматичним змінам. Діяльність МКЦ сприяє навчанню молоді приймати обґрунтовані та відповідальні рішення на користь екологічної цілісності, враховуючи економічну та соціальну складові, розширенню можливостей молоді в розробці та впровадженні проєктних ініціатив у громадах та розумінню взаємозв'язків між глобальними екологічними проблемами і сталим розвитком громад та діями на місцевому рівні.

Приміщення МКЦ облаштовано меблями, навчальними приладами, інформаційно-просвітницькими матеріалами в межах партнерства з Чернігівським обласним управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації. Проведено озеленення МКЦ в межах Всеукраїнської акції «Озеленення України», висаджено алею з дерев ялини – 70 особин. Посадковий матеріал надано за сприяння Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства та ініціативи Громадської ради при Управлінні. Розроблено концепцію діяльності МКЦ, напрямки, перспективи середньо- та довгострокової діяльності. Закуплено обладнання для проведення екологічного моніторингу довкілля та вивчення кліматичних змін для використання учнями ліцею та студентами Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

У МКЦ створено бібліотеку, до цього процесу буде залучено організації-партнери з громадських мереж ГЕФ ПМГ в Україні, вищі та загально-освітні заклади, еколого-освітні та наукові відділи установ ПЗФ, що зможуть надати понад 150 примірників інформаційно-навчальної та наукової літератури.

МКЦ виступає на Чернігівщині практичною платформою для розбудови спроможності молоді з обговорення та вирішення екологічних питань, в тому числі і кліматичного змісту. Він забезпечує можливість молоді навчитись кращим практикам освіти для сталого розвитку, підвищити обізнаність щодо взаємозв'язків між глобальними екологічними проблемами й локальними діями, сприяє розбудові спроможності молоді в розробці й впровадженні проєктних екологічно дружніх ініціатив і технологій у територіальних громадах та інших урбаністичних об'єднаннях, надає змогу молодим науковцям досліджувати кліматичні зміни як в регіональному вимірі, так і планетарному, а також провадити просвітницьку діяльність.

Діяльність МКЦ сприяє навчанню: різних груп молоді, зокрема сільської, дітей з особливими потребами, молоді з вразливих груп місцевих громад регіону, України та міжнародного середовища. Навчить молодь приймати

обґрунтовані та відповідальні рішення на користь екологічної цілісності, враховуючи економічну та соціальну складові, розширенню можливостей молоді у розробці та впровадженні проєктних ініціатив у громадах; розумінню взаємозв'язків між глобальними екологічними проблемами і сталим розвитком громад та діями на місцевому рівні.

На базі МКЦ здійснюється обмін досвідом, презентації кращих практик реалізації кліматичних освітніх проєктів, проводяться тренінги та воркшопи, створено молодіжний еко клуб «Екологічні паростки майбутнього» з питань змін клімату й проблем збереження довкілля, проводяться різні заходи практичного спрямування, що стосуються тематики змін клімату, охорони довкілля, питань сталого розвитку в таких форматах як: науково-практична діяльність, конференції, круглі столи, майстер-класи, тематичні екскурсії, навчальні та позашкільні заняття, навчальна біологічна практика, літні школи, екологічні свята, тренінги, зустрічі з всеукраїнськими та міжнародними представниками; учнями будуть виконуватися дослідження наукових робіт обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів, природоохоронна діяльність з молоддю.

У межах проєкту також було запроваджено рух та практики компостування органічних відходів, методологію якого буде розроблено саме молоддю з віддалених сільських місць, та поширено в навчальних закладах Чернігівської та Житомирської областей, зокрема для дітей з особливими потребами, що надало можливості навчитись правильному поводженню з органічними відходами з дитинства та сформувати екологічно-орієнтовні звички в майбутньому. Крім того, з метою запобігання поширенню коронавірусної інфекції проєктом передбачено закупівлю засобів попередження передачі інфекції (маски, халати, мило тощо), в тому числі тих, що виробляються бідними сільськими жінками Житомирської області та жінками або студентами-дівчатами з сільської місцевості.

Отже, вирішення глобальних екологічних проблем розпочинається з формування свідомості та розуміння цих проблем на всіх етапах розвитку людини. Саме тому посилення спроможності молоді на локальному рівні з питань захисту довкілля та сталого розвитку шляхом створення МКЦ є пріоритетним завданням у межах проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді».